

Győri Ítéltábla

Pf.I.20.102/2020/7. szám

A Győri Ítéltábla a Tóthné dr. Pintér Matild ügyvéd (Helység4,) által képviselt **felperes** (..) **felperesnek** a dr. Stefán Tamás ügyvéd (Helység5,.) által képviselt **Nyrt1.** (Helység1,) **I.r.**, a dr. Stefán Tamás ügyvéd (Helység5, .) által képviselt **Zrt2.** (Helység2, .) **II.r. alperesek** ellen szerződés létre nem jötte, szerződés érvénytelenségének megállapítása és járulékai iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2020. május 25. napján kelt 15.P.20.108/2020/5. számú ítélete ellen a felperes által 6. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

Í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 190.500 (azaz százkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

[1] A felperes 2009. április 26-án kölcsönkérelmet nyújtott be az Bank 1 SA Magyarországi Fióktelepéhez. CHF-ben nyilvántartott, 11,4 millió forint összegű kölcsönt kívánt felvenni, 17 éves futamidő és 8 éves tőketörlesztési halasztás mellett.

[2] A kérelem aláírásával elismerte, hogy megismerte az „Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatáról” szóló kiadványban foglaltakat.

[3] A tájékoztató ismertette a konstrukció lényegét, a bank által elszámolt árfolyamrés keletkezésének okát, értékelte az árfolyam és a devizakamatok változásának hátterét, és ismertette annak következményét az adós fizetési kötelezettségére. Rögzítette, hogy ha a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított részlet forintban megfizetendő ellenértéke magasabb lesz, megdrágul a hitel, továbbá, hogy az árfolyam változása hatással van a kölcsön és a törlesztő részletek (tőke, kamat, kezelési költség) összegére: a forint erősödése könnyíti a törlesztési terheken, gyengülése pedig növelheti azokat.

[4] Külön kitért arra, hogy az euró és a svájci frank kamatának növekedése megemeli a deviza alapú hitel kamatát is, amit emiatt a bank a futamidő alatt egyoldalúan módosíthat. Felhívta a figyelmet arra, hogy hosszú távú kölcsönök esetében számolni kell a forint kamatlábának csökkenésével, és arra is, hogy a deviza kamatlábak potenciális növekedése jelentősen mérsékelheti a deviza alapú hitelek szerződéskötéskori előnyét, arra is tekintettel, hogy a deviza kamatok akkor történelmi mélypontra voltak, ezért középtávon reális veszély a deviza kamatok emelésére. Figyelmeztetett arra, hogy ezzel párhuzamosan, vagy ettől függetlenül is bekövetkezhet a forint árfolyamának gyengülése is.

[5] Külön táblázatban szemléltette a deviza kamatláb emelkedése és az árfolyam gyengülése közötti összefüggést, ezek egymáshoz viszonyított arányát.

[6] Elmagyarázta, hogy ha a forint gyengülése miatti tartozásnövekedés eléri a fedezetként felajánlott ingatlan hitelbiztosítéki értékének 70%-át, akkor pótfedezetet kell bevonni.

[7] Végül összefoglalta a konstrukció előnyeit és hátrányait, és figyelmeztette az ügyfeleket arra, hogy ne az akkori kamat- és árfolyammérték alapján döntsenek, hanem vegyék számításba ezen terhek tartós növekedésének lehetőségét is, különösen azok, akik hosszú távra vesznek fel kölcsönt, mert az olcsó devizahitelek kamatterhei várhatóan növekedni fognak, és ennek mértékét nem lehet megjósolni.

[8] A felperes mint adós és zálogkötelezett, valamint az alperesek jogelődje mint hitelező és zálogjogosult 2009. június 9-én CHF-ben nyilvántartott, ingatlan fedezettel biztosított kölcsönszerződést kötöttek, és azt közjegyzői okiratba foglalták.

[9] A szerződés 1.1.pontja szerint a kölcsön összege 69.560 CHF, amelyből az alperesek jogelődje legfeljebb 11.475.000 forintnak megfelelő deviza összeget folyósít a bank folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán számítva.

[10] A szerződés 1.4. pontja külön felhívta a felperes figyelmét arra, hogy ha az árfolyam emelkedése miatt a kölcsön nem fedezné a megvásárolni kívánt ingatlan vételárát, a különbözetet neki kell az eladó felé megfizetnie.

[11] A 3.2. pont egyszeri folyósítási jutalékról, a 3.7. pont 1,9% kezelési költségről rendelkezett, a 3.6. pont szabályozta a háromhavonta változtatható mértékű ügyleti kamatot (5,35%), a 3.10. pont pedig meghatározta a THM-t (7,86%), és rögzítette, hogy ennek számításánál a közjegyzői munkadíj és a biztosítás díja figyelembe nem vett költség.

[12] A szerződés nyolcéves türelmi időszakot biztosított a felperesnek (4.2.1. pont): ez alatt az időszak alatt csak az ügyleti kamatot és a kezelési költséget kellett fizetnie. A türelmi idő lejártával a bank jogosult volt új törlesztő részletet megállapítani.

[13] A 4.6. pont szerint a felek alávetették magukat a bank nyilvántartásai, üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadták el.

[14] A szerződés 10. pontja külön kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazott, amelyben a felperes kijelentette, hogy a bank erre vonatkozó részletes tájékoztatását megismerte, megértette, a kizárólag őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van arról, hogy a törlesztő részlet az árfolyam emelkedése miatt akár jelentős mértékben is megemelkedhet, aminek vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. A kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta.

[15] A IV. 4. pont rögzítette, hogy a felperes a szerződéskötést megelőzően az üzletszabályzatot, banki hirdetményt átvette, megismerte, kötelezőnek fogadja el.

[16] A kölcsönszerződés megkötését követően az alperesek jogelődje írásban tájékoztatta a felperest arról, hogy a folyósítás időpontja június 24., a kölcsön CHF-ben nyilvántartott összege 62.590,72 CHF, továbbá a törlesztő részletek esedékességéről és azok CHF-ben meghatározott összegéről.

[17] A bank 2015. március 24-én elvégezte a 2014. évi XXXVIII. (DH1. tv.) és XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolást, amely felülvizsgálnak minősül, majd 2016. március 30-i hatállyal a felperes nem szerződésszerű teljesítésére hivatkozva felmondta a szerződést.

[18] Az kölcsönt nyújtó pénzintézet jogutóda 2016. november 1-től az I. r. alperes, aki a szerződésből eredő követelését a II. r. alperesre engedményezte.

[19] A felperes határidőben előterjesztett és többször módosított keresetében 11.663.000 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni a II. r. alperest.

[20] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, másodlagosan – a szerződés létrejöttének megállapítása esetére – annak érvénytelenségét állította.

[21] Álláspontja szerint az Bank 1 SA Magyarországi Fióktelepe a saját nevében nem volt jogosult szerződni, de ha jogképes lett volna, sem nyújthatott volna devizaalapú kölcsönt, mert nem rendelkezett ehhez a pénzügyi felügyelet engedélyével. Ezért a szerződés nem jött létre.

[22] Arra az esetre, ha a bíróság a szerződés létrejöttét állapítaná meg, vitatta, hogy annak részévé vált az ÁSZF, és a szerződés érvénytelenségére hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 200. § (2) bekezdése, 209. § (4) bekezdése, 209/A § (2) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének a), b) és e) pontjai, továbbá a 18/1999 (II.5.) Korm. rendelet (Korm. r.) 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjai alapján.

[23] Előadta, hogy a szerződés nem tartalmazza a kölcsön és a törlesztőrészletek összegét, továbbá a THM nem valós. A bank könyveiben foglaltak elfogadására és a közjegyzői tanúsítványra vonatkozó kikötések tisztességtelenségét is állította, és arra is hivatkozott, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató nem felel meg az Európai Bíróság (EuB) C-51/17. és C-227/18 sz. ítéleteiben, továbbá a Kúria 2/2014 PJE határozatában foglaltaknak.

[24] A fentiek mellett annak a megállapítását is kérte, hogy a kölcsönszerződést rögzítő közjegyzői okirat nem minősül közokiratnak, mert sérti a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (Ktv.) 3. § (1) bekezdését, 7. § (4) bekezdését, 113. §-át, 120.§ (1) bekezdésének a), b) és c) pontját, 121. §-át, és nem tartalmazza a 115. § (2) bekezdésében előírtakat.

[25] Az alperesek a keresetek elutasítását kérték.

[26] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 635.000 forint perköltséget. Kimondta, hogy a feljegyzett 510.900 forint peres illetéket az állam viseli.

[27] Megállapította, hogy a szerződéskötés időpontjában a fióktelep nem rendelkezett önálló jogképességgel, kizárólag EGT-államban bejegyzett külföldi vállalkozás pénzügyi fióktelepeként működött. Ebből azonban nem azt a következtetést vonta le, hogy a fióktelep által kötött szerződés nem jött létre, hanem azt, hogy a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek a külföldi vállalkozást jogosítják és kötelezik.

[28] Kifejtette, hogy a jogvita elbírálása szempontjából nem volt relevanciája annak, hogy rendelkezett-e az Bank 1 deviza alapú kölcsönök nyújtására vonatkozó MNB engedéllyel, mert ennek esetleges hiánya nem a szerződés létrejöttét, érvényességét érinti, hanem a felügyeleti szerv hatósági eljárását vonná maga után. Megjegyezte, hogy az MNB tájékoztatása alapján egyébként tisztázódott, hogy az Bank 1 a szerződéskötéskor jegyzett CHF árfolyamot.

[29] Vizsgálta, hogy a felperes milyen szándékkal, milyen ismeretek birtokában vállalta a kölcsönszerződés megkötését. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes közgazdász,

ezért nem átlagos ismeretekkel rendelkező fogyasztóként tudott dönteni arról, milyen feltételekkel tud kölcsönt felvenni, és több pénzintézet ajánlatát értékelve, a perbeli konstrukciót tartotta a legkedvezőbbnek, tudva arról, hogy az árfolyam változása később befolyásolhatja a törlesztés összegét. A felperes és a tanúk nyilatkozatai alapján megállapította, hogy a felperes a kedvezőbb törlesztésben bízva döntött arról, hogy deviza alapú kölcsönt vesz fel, és tudta, hogy ugyan forintban kell majd teljesítenie, de a kölcsön összege devizában lesz nyilvántartva, ezért a törlesztés összege a türelmi idő lejártával az árfolyam függvényében fog változni. Ezért a felperes a szerződés lényeges feltételeit megismerte, a szükséges tájékoztatást közérthetően megkapta, és azt elfogadva, annak megfelelően kívánt szerződni, azaz a szerződés felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatát tartalmazza.

[30] Megállapította, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált.

[31] Rámutatott arra, hogy a felperes több olyan semmisségi okra hivatkozott, amelyekről a Kúria már állást foglalt, és ezek a jogegységi határozatok a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 42. § (1) bekezdése értelmében a bíróságokra kötelezőek. A 6/2013. és 2/2014. PJE határozatok egyfelől a deviza alapú kölcsönszerződés, mint szerződéstípus értékelését, másfelől tisztességtelenségének vizsgálatát tartalmazzák. Ezért osztotta az alperes azon álláspontját, hogy egyes indokokat már nem kell érdemben vizsgálnia, mert devizaforrás vizsgálatával, továbbá a befektetési ügylettel kapcsolatos kérdések már elbíráltak.

[32] Az rPtk. 523. § (1) bekezdése és az rHpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjának megsértésére alapított keresetek kapcsán megállapította, a szerződés tárgya egyértelműen meghatározott deviza összegben, és annak folyósításkori forint összege a kifizetéskor érvényes deviza vételi árfolyam megjelölésével egyértelműen kiszámítható. Ennek kapcsán idézte az 1/2016 és 6/2013. PJE határozatokban és az EuB C-126/17 ítéletében foglaltakat.

[33] Rámutatott arra, hogy a törlesztő részletekre vonatkozó adatokat a szerződés 4.1-4.3. pontjai és a folyósítási értesítő megfelelően tartalmazzák. Megalapozatlannak ítélte a felperes azon érvelését is, hogy a szerződésnek az összes részlet összegét tartalmaznia kellett volna, utalva arra, hogy a bank csak a türelmi idő lejártát követően került abba a helyzetbe, hogy a részletek összegét a mindenkori árfolyam alapján meghatározza.

[34] Kitért arra, hogy a THM mértékét az alperesi jogelőd a 41/1997 (III.5.) Korm. rendelet előírásai szerint határozta meg, és a szerződés tartalmazza adós által fizetendő költségeket. Figyelembe vette, hogy a felperes a perben nem is hivatkozott olyan vele szemben érvényesített költségre vagy díjra, amit az alperesi jogelőd a mutató számítása során ne vett volna figyelembe. Kifejtette, hogy ha a felperes ezen állítása helytálló lenne, az sem vezetne a szerződés érvénytelenségéhez, csak a költség vagy díj érvényesíthetőségét zárná ki.

[35] Az alperesi jogelőd árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóját elsődlegesen nem a szerződés 10. pontjának szövegén, hanem a több oldalas külön tájékoztató tartalmán keresztül értékelte.

[36] Megállapította, hogy a tájékoztatás tartalmazza azokat az összefüggéseket, amelyeket a felperes a szerződés 10. pontjából hiányolt.

[37] Az árfolyamkockázati tájékoztatót az EuB ítéleteiben, valamint a 6/2013. sz. és 2/2014. sz. PJE határozatokban foglaltakra tekintettel értékelte: azt vizsgálta, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma világos és érthető volt-e, a tájékoztatás alapján alappal gondolhatta-e úgy, hogy a kockázat nem valós, vagy csak korlátozott mértékben terheli őt, esetleg a kockázatnak van egy maximuma.

[38] Megállapította, hogy az alperesi jogelőd a szerződés megkötése előtt hetekkel korábban átadott tájékoztatója és a szerződés 10. pontja megfelel az rHpt. szerződéskötéskor hatályos 203. §-ában foglaltaknak. A tájékoztató egyfelől részletesen elmagyarázta és példával is illusztrálta az árfolyam változásának okait és annak hatását a törlesztő részletre, kitért arra, ahogy az árfolyam akár jelentős mértékben is emelkedhet, és hogy ez fokozott kockázatot jelent az adós számára. Közérthetően leírta, hogy mi a veszélye a konstrukciónak, külön felhívta az ügyfél figyelmét arra, hogy mélyponton voltak a kamatok (amelyek változása befolyásolja az árfolyamot), hogy várható azok növekedése, ami a hosszú futamidő esetén külön veszély.

[39] Azt is értékelte, hogy a tájékoztató arra is felhívta a felperes figyelmét, hogy ha a forint gyengülése miatt megnövekszik a tartozása, és ez a növekedés eléri a fedezetként felajánlott ingatlan hitelbiztosítéki értékének 70%-át, akkor további fedezetet kell bevonnia. Ez is egyértelműen arra utalt, hogy az árfolyam olyan mértékben is megváltozhat, hogy a felajánlott ingatlan fedezet elégtelenségét okozhatja.

[40] Álláspontja szerint e tájékoztatás alapján a felperes a kockázatot felmérve dönthetett a szerződés megkötéséről, ezért az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötés nem tisztességtelen.

[41] A közjegyzői tanúsítvány minősítésével összefüggésben utalt a Kúria 1/2018. számú elvi döntésére, amely szerint e kikötés nem minősül biankó tartozáselismerő nyilatkozatnak, és több eseti határozatra hivatkozással kiemelte, hogy az e szerződéses rendelkezés alapján, a közjegyző által később kiállított tanúsítvány nem több, mint a bank nyilatkozata, azaz nem tanúsítja tényként az adós fennálló tartozásának összegét, a kikötés miatt a felperes nem kerül hátrányosabb helyzetbe és az nem változtatja meg a bizonyítási terhet sem.

[42] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Másodlagos fellebbezési kérelme az ítélet megváltoztatására, és a keresetének történő helyt adásra irányult.

[43] Hatályon kívül helyezés iránti kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást nem folytatta le teljeskörűen, a tényállást nem derítette fel, ezért, valamint az európai normák figyelmen kívül hagyása miatt az ítélet megalapozatlan.

[44] Álláspontja szerint az ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 213. § (1) bekezdésében foglaltakat is, mert a döntés nem terjed ki valamennyi kereseti kérelmére. E körben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalt állást az alperesi jogelőd devizaalapú kölcsönre – mint atipikus termék értékesítésére – vonatkozó engedély hiányára történő hivatkozásáról, nem tárgyalta a szerződés létre nem jöttére vonatkozó azon okfejtését, amely szerint a felek a szerződés lényeges kérdésében nem állapodtak meg, továbbá nem bírálta el a folyósítási jutalék és a kezelési költség tisztességtelenségére irányuló, és a közjegyzői okirat közokirat jellegét vitató keresetét sem, és elbírálatlanul hagyta az alperesi jogelőd egyoldalú nyilvántartásával kapcsolatos kereseti kérelmet is.

[45] Másodlagos fellebbezési kérelmében fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződés nem jött létre, mert az alperesi jogelőddel nem állapodott meg a szerződés lényeges kérdésében: a kölcsön devizában történő nyilvántartásában. A megállapodás csak forintösszegre vonatkozott, tehát a kölcsön a forintban meghatározott összeg. Vitatta, hogy ebből a forintösszegeből kiszámítható devizában a kölcsön összege.

[46] Megismételte arra vonatkozó hivatkozását is, hogy nem kívánt befektetési szolgáltatást igénybe venni.

[47] Újólaj előadta, hogy az alperesek a perben nem bizonyították, hogy a jogelődjük átadta a részére az üzletszabályzatot. Ezért álláspontja szerint az általános szerződési feltételek, üzletszabályzatok nem váltak a szerződés részévé, így a szerződés lényeges részét képező feltételekben nem állapodtak meg.

[48] Előadta azt is, hogy a szerződés szerint a tőke fizetésére 8 év halasztást kapott, ez alatt a 8 év alatt csak kamatot és kezelési költséget kellett fizetnie. A türelmi idő lejártát követő időre azonban a szerződés nem tartalmazza a törlesztő részlet összegét, ezért nem teljesül az rHpt.213. § (1) bekezdésének e) pontjában írt kogens feltétel.

[49] Továbbra is sérelmezte, hogy a szerződés szerint az árfolyamváltozásból eredő teljes kockázat rá hárul. Vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy tisztában volt azzal, mit jelent a devizaalapú kölcsön, és mik a főbb jellemzői. Ennek alátámasztására idézte a perben meghallgatott tanúk vallomását. Az is állította, hogy az árfolyamkockázatra történő tájékoztatás nem volt megfelelő. E vonatkozásban utalt az elsőfokú eljárás során általa előadott indokokra. Előadta, hogy a tárgyalásokon a bíróság nem tisztázta, hogy megkapta-e az „Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól” elnevezésű nyomtatványt, és ha megkapta, akkor ki magyarázta el neki az ebben levő összefüggéseket, illetve ez a tájékoztató a szerződés részévé vált-e.

[50] Úgy vélte, hogy a tájékoztató olyan általános megfogalmazást tartalmaz, amely nem alkalmas arra, hogy a fogyasztóban veszélyérzetet keltsen, így a tájékoztatás nem felelt meg az EuB C-186/16 és C-51/17 számú ítéleteiben foglaltaknak. Arra is hivatkozott, hogy az alperesi jogelőd terhére az önálló zálogjogról szóló 1997. évi XXX. tv. 14. § (5) bekezdése kötelezettséget írt elő, eszerint köteles volt az árfolyamkockázatot származtatott (derivatív) ügylet megkötésével kiküszöbölni. Az alperes jogelődje azonban ezt nem tette meg.

[51] Arra is kitért, hogy a Kúria devizahiteles pereket vizsgáló konzultációs testületének 2019. április 10. napján kelt állásfoglalása szerint a bíróságoknak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesítenie, figyelemmel kell lennie arra, hogy a felek között információs egyensúly hiány áll fenn. A fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést aláírás előtt alaposan áttanulmányozza, és ha annak valamely rendelkezése nem érthető a számára azzal kapcsolatban tájékoztatást kérjen, ugyanakkor nem értékelhető a terhére, ha ezt azért nem tette meg, mert a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagyis azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége.

[52] Hivatkozott arra a perbeli nyilatkozatára, miszerint a közjegyzői okiratot áttanulmányozta, sőt azt össze is firkálta ott, ahol nem értette, majd kérdéseket tett fel a közjegyzőnek, azonban azokra nem kapott választ.

[53] Azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem helytállóan rögzítette az érvénytelenség, illetve a létre nem jötttség esetén alkalmazandó általa kért jogkövetkezményt, ugyanis a 2020. február 13. napján kelt kiegészítő előkészítő iratában a korábbitól eltérő jogkövetkezmény alkalmazását kérte, arra hivatkozással, hogy a kölcsön teljes összegét visszafizette. Ezért 11.663.000 forint visszafizetésére kérte a II. r. alperes kötelezését

[54] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[55] A fellebbezés nem alapos.

[56] Az ítéltábla a fellebbezést az rPp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta és a tényállást helyesen állapította meg. Abból levont jogi következtetéseit az ítéltábla teljesszűrtően osztja.

[57] Az rPp. 213. § (1) bekezdése alapján az ítéletben hozott döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre.

[58] Az rPp. 221. §-a alapján pedig a bíróságot indokolási kötelezettség terheli: az ítélet indokolásában röviden elő kell adnia a megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkoznia kell azokra a jogszabályokra, amelyeken ítélete alapszik, meg kell röviden említenie azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalnia kell azokra az okokra, amelyek miatt valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[59] A felperes jogi képviselő nélkül előterjesztett keresetlevelében a kölcsönszerződés létre nem jöttének, valamint a szerződés érvénytelenségének megállapítását, továbbá a szerződés I.4.6., II.8.2., III.3.3. és IV.4. pontja, valamint a kezelési költség, a folyósítási

jutalékra vonatkozó, és a közjegyzői díjat rá terhelő kikötések tisztességtelenségének megállapítását kérte.

[60] Miután az elsőfokú bíróság tájékoztatta, hogy a perben a jogi képviselő kötelező, ismételten előterjesztette kereseti kérelmét, amely elsődlegesen a szerződés létre nem jöttének, másodlagosan a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult.

[61] Elsődleges kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy az alperesek szerződést kötő jogelődjének nem volt jogképessége. Arra is hivatkozott, hogy a szerződő felek egyező akaratnyilvánítása hiányzik, miután nem állapodtak meg a kölcsön összegében és a kölcsön összege a szerződés adataiból sem állapítható meg. A szerződés létre nem jöttét állította a szerződés mögött álló deviza (svájci frank) hiánya okán, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megsértése miatt, továbbá azért is, mert nem kapott tájékoztatást a kölcsönszerződés befektetési szerződés típus elemeiről. Hivatkozott arra is, hogy az alperes jogelődje a pénzügyi felügyelet engedélyének hiányában nem volt jogosult deviza alapú kölcsönszerződést kötni, amely szintén a szerződés létre nem jöttét eredményezi.

[62] Másodlagos, a perbeli szerződés semmiségére vonatkozó keresetében arra hivatkozott, hogy a szerződés sérti az rHpt. 213. § (1) bekezdésének a), c), valamint e) pontjait, mert nem tartalmazza a kölcsön, az összes költség és a törlesztőrészek összegét. Ezen túlmenően a szerződést az rPtk.209.§-a alapján tisztességtelennek, így semmisnek ítélte azért, mert annak I.4.6., II.8.2, III.3.3. pontjai és IV.4. pontjai a Korm. r. 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjai alapján tisztességtelének.

[63] Az alperes érdemi ellenkérelmének előterjesztését követően a felperes 10/2. számú előkészítő iratában megismételte a fióktelep jogképességének hiányára alapozott kereseti kérelmét, továbbá – tartalmát tekintve – a szerződés semmiségére hivatkozott az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelenségére hivatkozással. Egyebekben a korábban előterjesztett keresetét a nyilatkozatban foglalt kiegészítésekkel és pontosításokkal fenntartotta.

[64] A 2019. május 15-én tartott tárgyaláson a keresetét részben megváltoztatva annak a megállapítását is kérte, hogy a kölcsönszerződést rögzítő közjegyzői okirat nem minősül közokiratnak, mert sérti a Ktv. 3. § (1) bekezdését, 7. § (4) bekezdését, 113. §-át, 120.§ (1) bekezdésének a), b) és c) pontját, 121. §-át, és nem tartalmazza a 115. § (2) bekezdésében előírtakat.

[65] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a közjegyzői okirattal kapcsolatos keresetmódosítását határidőben terjesztette elő.

[66] A 2019. november 11-én kelt és a bírósághoz ugyanazon napon érkezett előkészítő iratában a felperes egyes kereseti hivatkozásait további indokokkal támasztotta alá annak megjegyzésével, hogy az általa korábban előadottakat is fenntartja.

[67] 2020. február 13-án újabb előkészítő iratot terjesztett elő, amelyben továbbra is kérte annak megállapítását, hogy a szerződés nem jött létre, egyrészt, mert a fióktelep jogképesség

hiányában nem volt jogosult a saját nevében deviza alapú kölcsönszerződést kötni, másrészt azért, mert a szerződő felek nem állapodtak meg a kölcsön összegében. A szerződés érvénytelenségének megállapítását is kérte arra hivatkozással, hogy a nem megfelelő tájékoztatás az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelenségét eredményezi.

[68] Fenntartotta, hogy a szerződés az rHpt.213. § (1) bekezdésének a), b) és e) pontjaiba ütközik.

[69] Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 11.663.000 forint és kamatai megfizetésére, miután ezzel az összeggel a II. r. alperes jogalap nélkül gazdagodott.

[70] A fentiek alapján az elsőfokú bíróságnak arról kellett döntenie, hogy az Bank 1 SA Magyarországi Fióktelepe szerződhetett-e a felperessel (volt-e jogképessége és van-e jelentősége a szerződés létrejötte szempontjából a pénzügyi felügyeleti devizaalapú kölcsön nyújtására vonatkozó engedélyének), amennyiben igen, megállapodtak-e szerződő felek a szerződéses konstrukcióban és a kölcsön összegében, továbbá, hogy ha a szerződés létrejött, az érvénytelen-e az rHpt. 213. § (1) bekezdésének a), c), valamint e) pontjai vagy az árfolyamkockázat viselésre vonatkozó tájékoztatás elégtelensége által okozott, illetve a bank könyveiben foglaltak elfogadására és a közjegyzői tanúsítványra vonatkozó kikötések tisztességtelensége miatt, továbbá, hogy a közjegyzői okirat közokirat-e.

[71] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a kezelési költség és a folyósítási jutalékra vonatkozó kikötés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét nem bírálta el az elsőfokú bíróság, mert erre irányuló keresetet jogi képviselő nélkül eljárva terjesztett elő, és jogi képviselője ezt a keresetet az rPp. 146/A § (1) bekezdésében megszabott határidőben nem terjesztette elő újra.

[72] Az elsőfokú bíróság a határidőben előterjesztett keresetek mindegyikét elbírálta: megállapította, hogy

- az Bank 1 SA Magyarországi Fióktelepe a külföldi anyavállalkozás képviseletében jogosult volt szerződést kötni, és ennek során – a szerződés létrejötte vonatkozásában – nem volt relevanciája annak, hogy rendelkezett-e engedéllyel devizaalapú kölcsön nyújtására,

- a szerződő felek megállapodtak a szerződéses konstrukcióban és a kölcsön összegében,

- a szerződéskötést megelőzően az alperesek jogelődje az árfolyam változásából eredő, a felperesre háruló kockázatot feltárta,

- a közjegyző a szerződés közokiratba foglalása során nem sértette meg a Ktv. okiratkészítésre vonatkozó szabályait,

- az ÁSZF a szerződés részévé vált,

- a közjegyzői tanúsítványra vonatkozó kikötés a Korm. r. hivatkozott pontjai alapján nem tisztességtelen és

- a szerződés nem sérti az rHpt. 213. § (1) bekezdésének a), c), és e) pontjait sem.

[73] A szerződő felek kölcsön összegében történő megállapodását (ennek kapcsán a szerződés devizaalapúságát, továbbá az árfolyamváltozásból eredő kockázat megismerését) és a kölcsön összegének szerződésben történő meghatározását az elsőfokú bíróság – a felperes hivatkozásainak logikáját követve – részben együtt vizsgálta. Ítéletének indokolásában ennek megfelelően nem ismételte meg többször az álláspontját. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a felperes fentiekkel indokolt kérelmeit elbírálatlanul hagyta.

[74] Az egyoldalú jognyilatkozatra (a bank számlái, könyvei alapján készített számítások elfogadására) vonatkozó hivatkozása figyelmen kívül hagyását is alaptalanul sérelmezte a felperes, mert az elsőfokú bíróság – az ezzel összefüggő közjegyzői tanúsítványra helyezve a hangsúlyt – ebben a kérdésben is állást foglalt.

[75] Továbbá ítéletének 7. oldalán értékelte a közjegyző eljárását, és ebből vont le ítéletének (23) bekezdésében azt a következtetést, hogy nem sértette meg a Ktv. okiratkészítéssel kapcsolatos szabályait. Ezért a Ktv. megsértésére alapozott kereset is elbírált.

[76] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság nem sértette meg az rPp. 213. § (1) bekezdését, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére ezen indokól nem kerülhet sor. Nem indokolja a hatályon kívül helyezést az sem, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában tévesen az érvénytelenség esetére a per korábbi szakaszában alkalmazni kért jogkövetkezményt ismertette.

[77] Mivel az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt, az ítélet érdemben felülbíráható volt.

[78] Az érdemi felülbírálat során az ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésének indokait teljeskörűen osztotta, azokat ezért nem ismétli meg, a fellebbezés kapcsán azokat csupán az alábbiakkal egészíti ki és nyomatékosítja:

[79] A cégalapítás és a szerződéskötéskor hatályos rHpt. és a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről szóló 1997. évi CXXXII. tv. (Fkt.) perben irányadó rendelkezéseinek helyes értelmezésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés megkötésének időpontjában, a fióktelep a külföldi vállalkozás, az Bank 1 SA törvényes képviselőjeként eljárhatott, hatályos jognyilatkozatot tehetett és kötelezettségeket vállalhatott, így az általa kötött szerződés folytán az rPtk. 219. § (2) bekezdése alapján az Bank 1 SA vált jogosulttá és kötelezetté.

[80] A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe – az Fkt. 2. § b) pontja értelmében – egy külföldi vállalkozás jogi személyiséggel nem rendelkező, gazdasági önállósággal felruházott olyan szervezeti egysége, amelyet önálló cégformaként a belföldi cégnyilvántartásba a külföldi vállalkozás fióktelepeként bejegyeztek. Az Fkt. 3. § (1) bekezdése szerint a külföldi vállalkozás a magyar cégjegyzékbe bejegyzett fióktelepe útján vállalkozási tevékenységet végezhet, ennek során a fióktelep tevékenységével összefüggésben - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a fióktelep jár el, többek között a hatóságokkal szemben. Az általános fióktelepekhez képest eltérő szabályokat fogalmazott meg az Fkt. 24. §-a a pénzügyi fióktelepekre, és különbséget tett az EGT-államban bejegyzett, illetve ott székhellyel rendelkező külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe és a nem EGT-államban bejegyzett székhellyel rendelkező vállalkozás pénzügyi fióktelepe tekintetében. A 24. § (3) bekezdésének a perrel érintett időszakban hatályos rendelkezése szerint valamely, az EGT-államban székhellyel rendelkező külföldi vállalkozás által létesített pénzügyi fióktelep az alapítója nevében, képviselőjében jár el.

[81] A pénzügyi fióktelepre vonatkozó szerződéskötés időpontjában hatályos rendelkezéseket a perbeli időszakban hatályos rHpt. rendelkezéseivel összhangban kellett értelmezni, amelynek 3/A. § (1) bekezdése egyértelműen rögzítette, hogy a külföldi vállalkozás pénzügyi szolgáltatási tevékenységet, vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet Magyarországon kizárólag fióktelepe útján végezhet. Hasonlóan rendelkezett az 5. § (9) bekezdése, amely a harmadik országbeli hitelintézet fióktelepe kapcsán rögzítette, hogy a 3. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott, azaz a pénzügyi szolgáltatási és kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet ugyancsak fióktelep útján végezhet, ha ezek végzésére a székhelye szerinti felügyeleti hatóságtól engedéllyel rendelkezik.

[82] Az rHpt. e rendelkezéseinek az Fkt. 24. § (3) bekezdésében foglaltakkal való együttes értelmezése alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes mint fióktelep az Bank 1 SA törvényes képviselőjében az Fkt. rendelkezéseivel összhangban járt el a kölcsönszerződés megkötése során. Eljárása az Fkt. 3. § (1) bekezdése és 24. § (3) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva az Bank 1 SA-t jogosította és kötelezte.

[83] A kölcsönszerződés első oldala egyébként rögzíti is, hogy a magyarországi fióktelep az Bank 1 SA képviselőjében járt el a szerződéskötés során.

[84] A kölcsönszerződést a felek közjegyzői okiratba foglalták. Ezen okirat közokirati jellegét vitatta a felperes.

[85] A Ktv. 131. § (1) bekezdése szerint nem tekinthető közokiratnak az az okirat, amelyet a közjegyző a Ktv. 12. §-ában, valamint a 120-129. §-aiban foglaltak megsértésével vagy elmulasztásával készített.

[86] Ezért a közokiratiság megítélésénél a Ktv. felperes által felhívott 3. §-ának, 7. §-ának, 113. §. és 115.§ -ának rendelkezései nem relevánsak.

[87] Az elsőfokú bíróság a felperes és a közjegyzőhelyettes vallomását értékelve jutott arra a következtetésre, hogy a közjegyző az eljárása során nem sértette meg a Ktv. 120. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában és 121. §-ában foglaltakat, és ezt az ítéltábla is osztja.

[88] A tanúként kihallgatott közjegyzőhelyettes állította, hogy a szerződés aláírására a bank képviselői és a felperes együttes jelenlétében került sor, és azt megelőzően a felperesnek a szerződés szövegét felolvasta, a lényeges pontokat elmagyarázta, valamint az árfolyamkockázatra is felhívta a figyelmét. Vallomását megerősítette tanú 1 tanú.

[89] A tanúk vallomásában foglaltakat a felperes a perben nem tudta cáfolni.

[90] A lentebb kifejtetteknek megfelelően a felperes a szerződése konstrukció lényegével tisztában volt, a kölcsön összegében az alperesek jogelődjével megállapodott és a rá háruló árfolyamkockázatról egyértelmű és világos tájékoztatást kapott, ezért nem volt a Ktv. 121. §-a szerinti aggályos körülmény, és nem sérültek a 120. § felperes által felhívott rendelkezései sem.

[91] A szerződésnek az rPtk. 250/B § (1) bekezdése alapján részévé vált az ÁSZF, miután annak átvételét és megismerését a felperes írásban elismerte.

[92] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját is, hogy az alperesek jogelődje nem mulasztotta el az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét sem.

[93] A felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének megsértésére hivatkozással egyrészt a szerződés létre nem jöttét, másrészt – létrejötté esetén – annak érvénytelenségét állította.

[94] Az ítéltábla rámutat arra, hogy a tájékoztatási kötelezettség nem vonható azon szerződési feltételek körébe, amelyek kapcsán a megállapodás hiánya a szerződés létre nem jöttéhez vezetne. A tájékoztatás hiánya az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelenségét, így a szerződés érvénytelenségét eredményezheti, de nem hat ki a szerződés létrejöttére.

[95] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik (6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás, EuB C-51/17 számú ítélete). A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül (1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása).

[96] Az rHpt. szerződés megkötésekor hatályos 203. § (6)-(7) bekezdése annyit írt elő, hogy a pénzügyi intézménynek a lakossági ügyféllel kötött, devizahitel nyújtására irányuló

szerződés esetén fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

[97] A kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben támasztott tartalmi követelmény az árfolyamkockázat ismertetése, hatása a törlesztő részletre. A tájékoztatási kötelezettség megsértése alapot adhat a hozzá kapcsolódó szerződéses kikötés tisztességtelen jellege, és emiatt a szerződés érvénytelensége megállapítására abban az esetben, ha meghatározása nem felel meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, ha az „általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos” fogyasztó számára nem világosan, és nem érthetően megfogalmazott (2/2014. PJE, EuB C-26/13. számú ítélet 74. pont, C-51/2017. számú ítélet 3. pont).

[98] Az EuB-nak az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak ahhoz, hogy a kölcsön felvevők megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem tudnia kell értékelnie az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[99] Az EuB a C-227/18. számú ügyet lezáró határozatában arra a következtetésre jutott, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelnie tudja az árfolyamkockázat gazdasági kihatásait is.

[100] A felperes aláírásával igazolta, hogy a szerződéskötést megelőzően több mint egy hónappal átvette az „Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól” elnevezésű okiratot, és ennek az ellenkezőjét nem bizonyította.

[101] Ebben a tájékoztatóban a bank egyértelműen rögzítette, hogy a devizahitel olyan hitel, amelynek összegét nem forintban, hanem valamely más pénznemben határozzák meg, és az ügyfél devizában tartozik, függetlenül attól, hogy a kölcsönt forintban folyósítja a bank. A tájékoztató ezt követően a tényállásban ismertetett részletességgel ismertette az árfolyamváltozás és a devizakamatok változásának háttérét és annak következményeit az adós fizetési kötelezettségére. Részletesen bemutatta és táblázatban, példával is szemléltette, hogy ha a forint árfolyama gyengül és/vagy a kamat emelkedik, akkor a részlet forintban megfizetendő ellenértéke magasabb lesz, megdrágul a hitel. Nyomatkosan felhívta a figyelmet a terhek tartós növekedésének lehetőségére is, különösen a hosszú futamidejű ügyleteknél, egyértelműen utalva arra, hogy az olcsó devizahitelek kamatterhei várhatóan növekedni fognak, és ennek mértékét nem lehet megjósolni.

[102] A fentiek alapján az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperes nem lehetett tévedésben a konstrukciót illetően és alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őt terheli, illetve őt csak korlátozott mértékben terheli (2/2014. PJE 1., III.1.).

[103] Ilyen tájékoztatás alapján a felperes arra sem hivatkozhat, hogy a szerződési akarata nem a szerződésben rögzített ügylet (konstrukció) megkötésére irányult.

[104] A kölcsönszerződésben a szerződő felek meghatározták a kölcsön összegét is. Az alperesek jogelődje 69.560 CHF kölcsön nyújtását vállalta azzal, hogy a kölcsönösszegéből legfeljebb 11.475.000 forintnak megfelelő, a folyósítás napján jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámított deviza összeget folyósít. Így egyrészt CHF-ben meghatározott a kölcsön összege, másrészt meghatározták a folyósítási limit összegét forintban. Ezért a folyósított kölcsön összege kiszámítható.

[105] A szerződés tartalmazza az induló törlesztőrészlet összegét, a törlesztési időpontokat, a futamidőt (a törlesztőrészletek számát), valamint az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, a hiteldíj mutató számítása során figyelembe nem vett egyéb esetleges költségek meghatározását és összegét. A további törlesztő részletek összege a szerződésben rögzített adatokat és az ÁSZF szerinti számítási mód alapján az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható. (1/2016. számú Polgári Jogegységi Határozat 2. pontja).

[106] A fentiekre tekintettel a szerződés – egyező akaratnyilvánítás alapján – létrejött és tartalmazza az rHpt. 213. § (1) bekezdésének a), b) és e) pontjában foglaltakat.

[107] Nem sértik a szerződés felperes által megjelölt kikötései a Korm. r. (1) bekezdésének b) és j) pontjait sem, mert nem jogosítják fel az alpereseket annak megállapítására, hogy a (saját) teljesítése szerződésszerű-e és nem változtatják meg a bizonyítási terhet a felperes hátrányára.

[108] A Ktv. 112. § (1) bekezdése értelmében a közjegyző a közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal látja el, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, a teljesítés módját és határidejét.

[109] A fenti jogszabályhely (2) bekezdése szerint, ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat bizonyítsa. E szakasz alapján a (3) bekezdése alapján akkor van helye végrehajtásnak, ha a közjegyzői okiratba foglalt követelés bírósági végrehajtási útra tartozik, és ha a követelés teljesítési határideje letelt (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 21., később 23. §).

[110] A fentiek egybevetésével kimondható, hogy a közokiratba foglalt kötelezettségvállalás a jogszabály rendelkezése folytán teremti meg a közvetlen végrehajthatóságot, így önmagában a közokiratba foglalás kötelezettsége a szerződést nem teszi tisztességtelenné

(akkor sem, ha az fogyasztói szerződés, mert ez a biztosíték a fogyasztóval szerződő felet is megilleti szerződésből fakadó jogai hatékony érvényesíthetősége érdekében.)

[111] Az a kikötés, amely a tartozás nagyságának meghatározásakor a banki nyilvántartást tekinti irányadónak, ugyancsak nem tisztességtelen, mert nem érinti a felperest a végrehajtási perben terhelő bizonyítási kötelezettséget, ezen kívül pedig a tartozáselismerésnek nem minősülő, a bank könyvek alapján kiállított ténytanúsítvány záradékolásnál csak az esedékessé válást igazolja.

[112] A Kúria az 1/2018. számú gazdasági elvi határozatában már kifejtette, hogy az ilyen tartalmú szerződéses rendelkezés nem minősül joghatályos tartozáselismerésnek, közvetlen végrehajtás esetén a követelés összegének megjelölése mindig a végrehajtást kérő jogosultsága, akkor is, ha a szerződés a 4. pontban foglaltakkal egyező tartalmú kikötést tartalmaz.

[113] Mivel ez a szerződéses rendelkezés nem tartozáselismerés, annak joghatásai sem érvényesülnek. A végrehajtás megszüntetési perek jellegéből adódóan a bizonyítás a felperesi pozícióban álló adóst terheli, a bizonyítási kötelezettséget tehát nem a közjegyzői tanúsítvány változtatja meg rá nézve hátrányosan.

[114] A bizonyítási teher alakulását a vitatott rendelkezés azért sem befolyásolja, mert az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Ktv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Ennek kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

[115] A közvetlen végrehajtás alapja valóban a Vht. 23/C. § szerint záradékolható közokirat, ez azonban nem a sérelmezett szerződéses kikötésen, hanem az adós közokiratba foglalt szerződésén alapul.

[116] A közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

[117] A EuB a C-32/14. számú határozatában kifejtette, hogy a közvetlen - előzetes polgári per lefolytatása nélkül megindított - végrehajtás nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 számú Irányelv

fogyasztóvédelmi követelményeivel sem. Közvetlen végrehajtás esetén adott az utólagos, a végrehajtás megszüntetésére irányuló per lehetősége, melyben a bizonyító fél - a per sajátos struktúrája miatt - valóban az adós, a bizonyítás azonban az előzőek értelmében nem a kifogásolt kikötés következtében terheli.

[118] Bár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) szabályai már nem teszik lehetővé, hogy a felperes végrehajtás megszüntetése iránt pert indítson (és ebben a végrehajtás felfüggesztését kérje) arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, lehetősége van azonban erre vonatkozóan külön pert indítani. És ebben a perben – az rPp. szabályaival azonosan – a bíróság a végrehajtást felfüggesztheti. (Pp. 129. §)

[119] A végrehajtás felfüggesztése mindkét perben csak lehetőség a bíróság számára, ezért a Pp. új szabályozása a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozóan nem tér el az rPp. szabályaitól.

[120] A támadott kikötések tehát nem befolyásolják a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, nem érintik a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hatnak ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

[121] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[122] Az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés eredménytelensége folytán a felperes köteles megfizetni az alperesek 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján számított és (6) bekezdése alapján 150.000 + Áfa összegre forintra mérsékelt ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Az ügyvédi munkadíj mérséklésénél az ítéltábla azt vette figyelembe, hogy az alperesek az írásban benyújtott fellebbezési ellenkérelmükben túlnyomórészt az elsőfokú eljárásban már előadottakat ismételték meg, valamint, hogy a másfokú eljárásban nem került sor tárgyalás tarására.

[123] A fellebbezési illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986 (VI.26.) IM. rendelet 14. §-a alapján az állam viseli

Dr. Lezsák József sk.

a tanács elnöke

Dr. Molnár Andrea sk.

előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.

bíró